

LECTURI SPECIFICE. SUPTORI ȘI HERMENEUTICI

Ediția a XVI-a
15-17 aprilie 2016, Cluj

Rezumate

CLAUDIA MARIA ANDERCO

Liceul de Arte Vizuale Romulus Ladea, Cluj

Artele vizuale și arta cuvântului

comunicare

Într-un proces al redimensionării învățământului românesc, o direcție firească și necesară ar fi adoptarea unei viziuni interdisciplinare. Receptarea cunoștințelor ar trebui să se producă într-un creuzet al tuturor disciplinelor și palielilor informaționale, în cadrul școlii, în vederea eficientizării lor. Mai mult decât atât, la nivelul corelării diverselor limbaje artistice, e necesară relevarea compatibilității lor, înscrierea și descifrarea emoției estetice în diversitatea formelor ei de exprimare. Într-un liceu de arte vizuale, înțelegerea ipostazierii estetice multiple și a transgresării limbajelor, deocamdată în fază experimentală, le-ar facilita, cu siguranță, viitorilor artiști cristalizarea unei viziuni pluriperspectiviste, în care, apoi, să-și înscrie propria identitate. Aplicațiile mele dovedesc receptivitate, în acest sens.

Cuvinte-cheie: arte, interdisciplinaritate, pluriperspectivism, identitate.

IONELA ANDREI

Colegiul Economic Ion Ghica, Bacău

Utilizarea tehnologiei în predarea limbii și literaturii române

comunicare

Prezentarea noastră își propune să exemplifice un posibil mod de abordare a conținuturilor disciplinei limba și literatura română prin integrarea tehnologiei (ITeach).

Societatea în care trăim este dominată de instabilitate și schimbări, adeseori violente și se caracterizează printr-o amețitoare tehnologizare a tuturor domeniilor de existență umană. Omului societății noi i se cer din ce în ce mai multe competențe, iar misiunea școlii de astăzi este să asigure elevului, măcar parțial, aceste abilități și să-l pregătească pentru achiziționarea altora.

Disciplina limba și literatura română rămâne una dintre disciplinele în predarea căreia integrarea tehnologiei se realizează cu dificultate. La nivel liceal problema se acutizează dată fiind natura programei ce presupune studiul aprofundat al literaturii. Tradițional, dobândirea competențelor de analiză și interpretare de text nu se poate realiza prin folosirea intensivă a tehnologiei. Dar scopul final al studiului limbii și literaturii române trebuie să fie formarea abilităților de citire, scriere, vorbire și gândire creativă. În acest sens intenționăm să arătăm rezultatele unui demers de abordare a unui conținut al disciplinei în discuție prin utilizarea mijloacelor tehnologice. Vom explica demersul, vom evidenția câștigurile acestuia, dar vom puncta și problemele apărute atât în cadrul procesului, cât și cele legate de produsul final.

Sperăm ca demersul nostru să fie util altora și să aflăm, prin confruntare cu alte experiențe similare, ce alte strategii didactice și-au dovedit eficiența în abordarea transdisciplinară a limbii și literaturii române. **Cuvinte-cheie:** ITeach, gândire creativă, metoda proiectului.

IOSEFINA BATTO

Liceul de Arte Vizuale Romulus Ladea, Cluj

Literație vizuală. Istorii

comunicare

Dificultățile de receptare ale unui text, în special cel literar, devin un element provocator de identificare a unor noi strategii de facilitare a comprehensiunii. Imaginile devin, astfel, un instrument de racordare emoțională ce determină plasarea elevului într-o poziție creatoare. Implicarea sa în procesul de creație este una constructivă și redimensionează starea de percepere a nivelurilor de semnificație.

Prin utilizarea unei platforme online, lectura este rezultatul direct al unei alte etape, cea a producerii de text. Provocați să citească, elevii se ipostaziază pe rând în ilustratori, creatori de text, redactori și apoi cititori. Implicați în acest proces dinamic al producerii de text, elevii experimentează lectura ca proces, nu doar ca finalitate, iar utilizarea integrată a imaginii, a cuvintelor și a instrumentelor IT are în vedere un public nerăbdător, mereu în goană după un senzațional al schimbării. **Cuvinte-cheie:** Literație vizuală, lectura ca proces, storybird.

IOSEFINA BATTO

Liceul de Arte Vizuale Romulus Ladea, Cluj

Animație socio-educativă. Exemple de bune practici

poster

Proiectul derulat de Asociația Pro Literacy în parteneriat cu Școala Gimnazială nr. 17 din Galați a plecat de la identificarea unei nevoi a elevilor: redimensionarea personală a elevului într-un context socio-cultural cu scopul de a recupera prin experimentare decalajele resimțite în procesul de învățare formală.

Prin construirea unor programe personalizate, empatizante, s-a urmărit integrarea socio-culturală a unor elevi care manifestau sincope în procesul educativ instituționalizat. Dascălii implicați în acest proiect au avut drept scop

principal identificarea stărilor generatoare de eșec școlar și, prin, propunerea unor soluții de învățare nonformală, configurarea unor direcții de acțiune.

Activitățile de animație socio-educativă au avut un impact pozitiv asupra elevilor înscriși în program, rezultatele fiind vizibile în mediul școlar formal. **Cuvinte-cheie:** animație, integrare socio-culturală, empatie.

ELENA BRÎNDUȘA BĂTĂRIGĂ, ANA BEATRICE BĂTĂRIGĂ

Școala Gimnazială Maica Domnului, Roșiori, Ialomița

Lectura/literația ca ...poveste

atelier

Atelierul propune un demers ludic-serios, care pune în evidență posibilitățile de receptare a textului literar/nonliterar de către elevi, în care lectura/literația să devină funcțională(e), la nivel inter- și transdisciplinar, unde arta plastică, arhitectura și literatura formează un *Oculus*, ce oferă posibilități noi de comprehensiune, în context formal sau nonformal. **Cuvinte-cheie:** lectura/literația, arta plastică, arhitectura, literatura, formal/nonformal,

EMILIA BIA

Școala Gimnazială Iuliu Hațieganu, Cluj

Abordări didactice prospective. Proza scurtă a anilor 2000

comunicare

Vă propun zece titluri din scriitori contemporani prin care am introdus teme noi de reflecție pentru generațiile tinere și am experimentat pregătirea pentru o societate responsabilă, ce prețuiește valorile naționale și valorile umanității. Acești autori nu sunt încă în manualele școlare, dar ar putea să figureze în noile programe, în opționale realizate în școli, pe lista cercurilor de lectură. Scopul final este acela de a demonstra că este posibilă o schimbare benefică în actul lecturii școlare și că soluțiile trebuie căutate cu entuziasm și încredere.

Am exemplificat demersul didactic pe textul *Bunicul s-a întors la franceză* de Bogdan Suceavă, în care tema obsesiei vinovate a adevărului în contextul societății postdecembriste, am pus-o în lumina evidențierii relației între generații și a recuperării memoriei eroice a neamului.

E un demers cu aspect transdisciplinar, valoros pentru cunoașterea unor realități ale istoriei recente și a raportului fin între realitate și ficțiune într-un text contemporan. **Cuvinte-cheie:** lecturi actuale; lumi măcinate, nereflexive; confuzie identitară; autismul comunicării; memorie recuperatoare; demersuri transdisciplinare.

BRANDI BATES, KOVACS MARIA

Orizonturi noi, Lupeni, ALSDGC

Citim împreună – părinți și copii: cum și de ce?

comunicare

Scopul comunicării este promovarea conceptului de *literație în familie*, prezentarea unor inițiative de acest tip dintr-o localitate urbană mică din sud-vestul țării (*Citim Împreună România*) și punerea în discuție a rolului potențial al cadrelor didactice, în speță al profesorului de limba și literatura română, în încurajarea și sprijinirea unor astfel de inițiative.

Vom invoca date din PIRLS 2011 și 2006 referitoare la situația din România în ceea ce privește crearea unui mediu „literat” în familie, mai precis informații referitoare la atitudinea părinților față de lectură, numărul de cărți pentru copii în familie, activități de literație timpurii realizate de către părinți (*cititul cu voce tare*, povestitul, cântatul, joaca împreună).

Vom conchide că, dacă dorim ca elevii noștri de gimnaziu sau de liceu să fie cititori, trebuie să *sprijinim părinții* să intervină cât mai devreme în educația copiilor lor – înainte chiar ca aceștia să ajungă la școală. **Cuvinte-cheie:** literație în familie, mediu literat, strategii, sprijin.

TATIANA BIBICA

Liceul Teoretic Pantelimon Halippa, Cubolta, Sîngerei, Republica Moldova,

Aspecte didactice ale intertextului biblic în romanul Pădurea spînzuraților

comunicare

Teoria receptării pune în discuție condiția existenței operei de artă, ajungîndu-se la ideea că *sensul textului nu este niciodată finit*, el se produce la fiecare întîlnire cu cititorul și el devine ceea ce se deschide într-un dialog cu cititorul, prin care opera este *spusă din nou*. Cititorul propriu-zis este, la rîndu-i, un *producător activ de sens*, iar acest fapt îl obligă să facă trimiteri de tot felul la o mulțime de texte și surse extrașcolare, *(re)activîndu-i, în acest scop, întreaga memorie culturală*.

Lectura și receptarea, ca anticipare a interpretării, se adaptează *unui scop*, dar și unor *circumstanțe* [Cornea, Paul]. De aici nevoia de a investiga „substraturile” operei, terenul cultural și rațional al autorului ca expresie subiectivă, dar și emoțional – reflexivă asupra unei realități imediate.

Scopul demersului constă în examinarea dialogului dintre roman și textul biblic, pentru formarea la elevi a capacității de receptare și producere de „noi sensuri”. Activitățile didactice proiectate au rolul de a scoate în prim-plan elementul-cheie al dimensiunii existențiale (prezent în operă): *conștiința*. Conștiința unui eu care trăiește „*faptul-de-a-fi-vinovat*”, cu sensul de lezare a unei exigențe morale. Vină determinată, în chip necesar, de o carență: *dragostea de aproapele*; „*carență a ceva ce îndeobște trebuie să fie prezent (după Heidegger) ca determinare a ființei*”. **Cuvinte-cheie:** lectură/literație, intertext, lectură specifică, substrat, interferențe.

NICU BERINDEIU, EMILIA BORZA

Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu, Cluj

Transdisciplinaritatea papucului

atelier

Fetișizat de creatorii de modă, obiect de cult pentru femei, element ce oglindește transformările de paradigmă culturală pentru sociologi, de majoritatea asimilat drept instrument eminamente necesar deplasării, pantoful fascinează prin multiplele valențe pe care le primește. Atelierul nostru vă propune să-i descoperiți caracterul proteic, camuflat în texte multimodale. E momentul să încălțați papucii potriviți și să ne urmați într-o călătorie transdisciplinară. **Cuvinte-cheie:** *inter și transdisciplinaritate; învățare prin texte multimodale; călătorie multiculturală; literație.*

CARMEN-GERMINA BREAZ, ANAMARIA SUCILEA

Colegiul Național George Cosbuc, Cluj

Comprehensiunea conceptului de eu liric în poezia „La oglindă”, de G. Coșbuc

poster

Poetul, în fața oglinzii, se reflectă virtual, într-o nouă ipostază, transfigurat. În monologul fetei care se privește, recunoaștem o altă conștiință a poetului. Elevii au interpretat plastic și ideatic acest concept și au asociat imaginea textului poetic. **Cuvinte-cheie:** *comprehensiune, eu liric, asocieri.*

RAMONA CONSTANȚA BURCĂ

Seminarul Teologic Ortodox, Cluj

Lecturi în interferențe

poster

Posterele prezintă două activități care valorifică dialogul literaturii cu alte tipuri de limbaje. Primul poster propune lectura în interferență a cuvântului, a literaturii și a muzicii, intermediat de vocea unei personalități a spațiului cultural clujean: maestrul Adrian Morar, dirijor și director artistic la Opera Națională Cluj. Cel de-al doilea poster ilustrează un dialog mai amplu: literatură, biologie (zoologie) și matematică. Unitatea de învățare dedicată fluturilor la biologie (clasa a VI-a) a fost abordată dintr-o perspectivă multiplă, integrată, printr-o activitate care a scos în evidență asemănări și deosebiri între textul științific și cel literar, între limbajele celor trei discipline. **Cuvinte-cheie:** *interferențe, integrare, limbaje specifice.*

BRÂNDUȘA CHELARIU, MIHAI CHELARIU

Colegiul Richard Wurmbrand, Colegiul Național Emil Racoviță, Iași

„Nodurile și semnele” textului, transpuse în dimensiune virtuală

comunicare

Ne propunem abordarea unui text literar cu o mare capacitate de a iradia semnificații, într-o manieră care să-i atragă pe cititorii secolului al XXI-lea. Pe de o parte, dorim să avem în vedere felul în care un text poate fi interogată prin prisma unor întrebări fundamentale privind conținutul, semnificațiile, trimiterele culturale etc. Pe de altă parte, dorim să oferim un instrument de lucru în formă digitală pentru ca textul să fie citit și să conțină, în el însuși, o mare parte din resursele de înțelegere și de interpretare. **Cuvinte-cheie:** *dimensiune virtuală, semnificații, întrebări, instrument digital, interpretare.*

CRISTINA CHIPRIAN

Colegiul Național GI Ibrăileanu, Iași

Dramatizează... conflictul

atelier

Atelierul propune o modalitate inovativă de abordare a textului literar (epic, liric) sau nonliterar (critic, științific, publicistic) prin evidențierea stărilor conflictuale implicite. Se lucrează în perechi, pe baza unor texte selectate conținând narațiuni, descriere, monolog introspectiv sau liric, analize. Se identifică situațiile de controversă sugerată sau precizată prin discursul narativ, liric argumentativ. În urma identificării acestor aspecte, participanții vor prezenta sub formă de dialog contradicțiile implicite, semnalându-le astfel existența și exersând comentariul lor. **Cuvinte-cheie:** *dramatizare, dialog, conflict, controversă, comentariu.*

GABRIELA CHIRTEȘ, IRINEL OLTEAN, GEORGETA RUȘTI

Liceul Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz, Cluj

Lecturi în acuarelă

atelier

Scopul atelierului este acela de a prezenta un model de receptare a textului literar specific elevilor cu deficiență de auz. Specificitatea modelului constă în abordarea interdisciplinară a textului literar pe întreg parcursul receptării acestuia de către elevii cu deficiență de auz. Textul literar constituie nucleul, premisa, dar înțelegerea mesajului artistic se face prin metode specifice altor domenii artistice. Această perspectivă vizează dezvoltarea unor competențe de realizare a unor conexiuni sincretice care să asigure înțelegerea mesajului textului literar prin mijlocirea altor arte sau forme de comunicare, bazate pe capacitățile senzoriale compensatorii ale elevilor cu deficiențe de auz, dar și pe specificul limbajului mimico-gestual. **Cuvinte-cheie:** *model, kinetism și limbaj non-verbal.*

MĂDĂLINA DAN

Școala Gimnazială Luna, UBB, Cluj

Lecturi postmoderne. Receptare și discurs hermeneutic

comunicare

Prin elementele de fundamentare și prin modalitățile de dezvoltare a competențelor de lectură și de formare a abilităților de viață la copii și tineri, această propunere de prezentare se înscrie în zona noilor educații și abordează problematica dezvoltării competențelor cheie, ce asigură integrarea cu succes a elevilor în viața socială și profesională. Textele pe care le avem în vedere s-au selectat astfel încât să abordeze, din categoriile de abilități de viață, următoarele abilități specifice: de comunicare, de autocunoaștere, sociale. Florin Bican, Horea Corcheș, Ioana Nicolaie sunt câteva nume de autori ale căror texte sunt analizate în acest studiu. Astfel, pornind de la întrebări precum: *Care mai este rolul cărții în procesul dezvoltării psiho-afective și sociale a elevului? Cum îi răspunde literatura contemporană nevoilor de lectură?* se vor evidenția principalele efecte ale acestor lecturi postmoderne: dezvoltarea curiozității elevilor, a spiritului critic în legătură cu universul textului, dar și a posibilităților diverse de exprimare a propriilor gânduri și sentimente. **Cuvinte-cheie:** *lectură, receptare, hermeneutică, postmodernism, competențe.*

LAURA DĂNĂILĂ

Colegiul Economic Virgil Madgearu, Galați

Un proiect extracurricular: Cititori de odinioară

comunicare

Scopul prezentării este de a populariza modul în care elevii au fost motivați să facă jurnalism narativ, produsul final fiind o revistă ce a inclus articolele lor. Revista a fost unul din produsele cercului de lectură „Cartea de marți” de la Colegiul Economic Virgil Madgearu din Galați cu care am participat la *Lecturi adă*. Pentru a ajunge la acest produs final au fost necesare mai multe întâlniri de cerc, în care a fost prezentat conceptul de jurnalism narativ. Dacă pentru elevi a fi jurnalist însemna a căuta senzaționalul, după discuțiile avute și după ce au observat stilul revistei „Decât o revistă”, au constatat că e posibil să scrie despre oamenii de lângă ei într-un mod autentic, firesc, nepretențios. Am considerat că jurnalismul narativ se apropie de literatură, deoarece, de multe ori, cărțile pun un filtru care înfrumusețează, în relația dintre oameni, iar aceștia devin personaje. **Cuvinte-cheie:** *motivație, jurnalism narativ, producere de text, cerc de lectură.*

CORINA DINDELEGAN, LILIANA TĂBUȘ

Colegiul Național Emil Racoviță, Fundația Culturală Simona Noja, Cluj

Activități transdisciplinare: Literatură. Muzică. Dans. Sculptură

atelier

Conexiunea dintre arte este singura care poate crea un om cultivat. Cum se poate crea o lecție pe baza interdependenței artelor? Vom prezenta un atelier de lectură în care, pornind de la aforismele sculptorului român C-tin Brâncuși, vom arăta modul în care se poate realiza o lecție în care să se valorifice cunoștințele din domeniul dansului, muzicii și sculpturii care să ducă la îmbogățirea culturii generale a elevilor din școala de masă sau din școlile de artă într-o manieră complexă și totodată relaxantă. **Cuvinte-cheie:** *literatură, arte, abordare transdisciplinară, cultură, C-tin Brâncuși.*

TEREZA DEJI, ANCA HASSOUN

Colegiul Național Pedagogic Gh. Lazăr, Cluj

Pledoarie pentru opționalele modulare

comunicare

Învățământul modular trebuie să ofere căi diverse, să folosească suporturi de muncă variate, să propună sarcini diferite în așa fel, încât toți elevii să poată avea măcar o dată ocazia să-și arate într-o activitate modul lor propriu de a învăța. Acest învățământ permite elevilor să-și perfecționeze metodele de muncă individuală și colectivă, dezvoltă autonomia elevilor printr-o gestionare suplă a propriului timp de lucru și o organizare proprie pentru fiecare elev prin planificarea sarcinilor și prin învățarea criteriilor de evaluare. Prin însușirea de coduri și de limbaje particulare fiecărei discipline, învățarea pe module facilitează posibilitatea elevilor de a face conexiuni, servindu-se de cunoștințe achiziționate în timp și consolidează cunoștințele fragile. Aplicarea acestei strategii modulare de învățare favorizează riscul instaurării unui învățământ cu două viteze: una pentru elevii dotați, alta pentru elevii slabi. Deriva este evitată prin aplicarea corectă a principiului continuității. **Cuvinte-cheie:** *opțional, modul, conexiuni, flexibilitate, continuitate.*

ADINA DINU, GABRIELA ȘERBU

Colegiul Național B.P. Hasdeu, Buzău

Partitura textului literar contemporan, cântată la două mâini

comunicare

În lucrare, ne propunem să analizăm fragmente de texte literare contemporane, din două perspective. Cu o mică inițiere prealabilă, despre gen/ specie/ tip de text, dar și despre epocă/autor/curent literar, insistând pe descoperire. Concluziile vor fi sistematizate și vor sta la baza unor sugestii didactice „deschise”. **Cuvinte-cheie:** *text literar, perspectivă, decizie.*

DANA DOLGU

Colegiul Național de Informatică Spiru Haret, Suceava

„Nu sperați că veți scăpa de cărți!”

comunicare

Preluând titlul unei cărți celebre, lucrarea de față are scopul de a întări ideea conform căreia, în ciuda lecturilor de pe eBook reader sau tabletă, dar și în pofida tuturor aplicațiilor de pe smartphone-urile pe care generația tânără le posedă, cărțile, ca obiect propriu-zis, nu vor pieri. Mai mult, eseuul își menține poziția categorică și în privința noilor tipuri de texte (romane grafice, benzi desenate) care, într-un fel sau altul, au început să câștige teren în fața textului clasic.

De ce tocmai acest punct de vedere? Tocmai pentru că se pledează în favoarea unei conviențuri democratice, a unei „toleranțe reciproce”, cu speranța că se va recunoaște de fiecare dată primordialitatea și necesitatea cărții, a cărții clasice. **Cuvinte-cheie:** *carte, eBook, tabletă, roman grafic, conviețuire.*

GEORGIANA EPUREANU

Liceul cu Program Sportiv

Lumea tridimensională a cărții

poster

Coordonând un club de lectură la nivelul școlii, am descoperit cu uimire și bucurie apetența elevilor mei de gimnaziu pentru cărțile de actualitate. Ideea unei dezbateri despre genul de cărți preferate de ei s-a dovedit și mai interesantă din punctul de vedere al concurenței pe care imaginea, cinematografia, internetul, media o realizează cărții de literatură în prezent. Cu toate acestea, elevii din clasa a VI-a m-au determinat să accept și să înțeleg nu doar că lumea și societatea se schimbă, ci și modul în care lectura este percepută de tinerii acestor decenii. Cele patru cărți care au fundamentat viziunea tridimensională asupra lumilor ficționale sunt *Matilda* de Roald Dahl, *Minunea* de R.J. Palacio, *Harry Potter și piatra filozofală* de J.K. Rowling și *Micuțul Nicolas în recreație* de René Goscinny, Jean-Jacques Sempé. **Cuvinte-cheie:** *cartea de literatură, imagine, cinematografie, viziune tridimensională a cărților,*

CRISTINA ERDEI, IOANA MELEAN

Colegiul Național George Coșbuc, Cluj

De la ghicitoare la metaforă

poster

Scopul demersului este de a investiga eficiența folosirii ghicitorilor în predarea metaforei la clasele gimnaziale

Obiectivele: a. identificarea procesului cognitiv de tip „puzzle” în dezlegarea unei ghicitori; b. identificarea procesului cognitiv de tip „puzzle” în interpretarea unei metafore; c. realizarea unei translații operaționale de la structura de tip „ghicitoare” la structura de tip „metaforă”; d. folosirea structurii de tip puzzle-ghicitoare în interpretarea metaforei; e. generarea de metafore în cadrul unor exerciții de scriere creativă.

Întrebarea la care răspunde studiul de față este în ce măsură folosirea ghicitorilor ca euristici servește la interpretarea sensului unei figuri de gândire ca metafora, în special cea implicită sau „in absentia”; rezultatele favorizează această metodă comparativ alternativa opozabilă, atât în interpretare cât și în scrierea creativă. **Cuvinte-cheie:** *metaforă, ghicitoare, puzzle, interpretare, scriere creativă.*

CORNELIA FLOREA, CRISTINA-MARIA HANDRU

Liceul Teoretic Gelu Voievod, Gilău

Ritmurile necesare

comunicare

Muzica este cea care deschide o poartă spre noi înșine, spre sensibilitatea și căldura noastră interioară, metamorfozându-le în ritmuri ale sufletului ce pot fi transpuse, la nivel creativ, în arta literară. Inspirați de acorduri aproape perfecte, elevii sunt invitați să trăiască pentru câteva minute în acel univers magic al sunetului și apoi să-l transforme în cuvânt printr-un joc al imaginației. Scopul unui astfel de demers este reprezentat de favorizarea intrării în lume a cuvântului scris, de nașterea actului artistic literar din esența actului muzical. Elevii vor reuși să creeze texte literare, să fixeze locul emoției și sentimentului în contextul scrierii creative. **Cuvinte-cheie:** *muzică, ritm, emoție, scriere creativă.*

LAURA - IRINA GAVRILIU

Colegiul Național Gh. Vrânceanu, Bacău

„Jucăria de vorbe” din, Cartea cu jucării”

comunicare

Scopul lucrării este propunerea unui exercițiu de lectură a „Cărții cu jucării” de Tudor Arghezi, o călătorie prin ținutul miraculos al poveștilor, o experiență emoțională tectonică. Lectura va funcționa și ca un test, destinatarul fiind dirijat să descopere dacă este un cititor hedonist/ un cititor reflexiv/un cititor de *tip pantof*/ un cititor de *tip umbrelă* (Matei Vișniec). Prin demersul propus, lectorul va înțelege diferența dintre dezordine și ordine, se va iniția în ritualul lecturii, va conștientiza importanța acordului emoțional dintre autor și cititor, va „achiziționa” valori și atitudini. Astfel, prin ceremonialul închipuit, vom încerca să răspundem la întrebarea „La ce folosește «Jucăria de vorbe»? ”.

Cuvinte-cheie: *„proces de creștere”, ritualul lecturii, acord emoțional, tipuri de cititori, relație asimetrică, contract de comunicare, persuasiune.*

TATIANA GHEORGHE

Colegiul Național Mihai Viteazul, Ploiești

Literația – proces interactiv de promovare a educației multiculturale

comunicare

În demersul didactic imaginat am integrat activități care să promoveze educația multiculturală al cărei obiect îl constituie realitățile sociale la scară globală și europeană explicate în termenii diferențelor și ai divergențelor, ai crizei identităților (naționale, etnice, culturale) și ai încercărilor de a pune bazele unei lumi nedivizate. Elevii exersează abilități de literație culturală, dobândesc competențe în activități nonformale de tip atelier. Întâlnirea adolescentului cu texte literare (Rabih Alameddine, *Femeia de hârtie*; Elif Shafak, *Bastarda Istanbulului*) și filme aparținând unor culturi diferite îi activează backgroundul cognitiv și afectiv, îi construiește o concepție despre lume și viață. Capacitatea unui produs cultural de a transcede granițele etnice depinde de felul în care alteritatea îi produce un sens. Acceptarea diversității stă sub semnul comunicării între culturi. Lumea este un puzzle viu. Tentativa de elucidare identitară prin scriitură și film se dovedește a fi fertilă. **Cuvinte-cheie:** literație/lectură, integrare, interferențe, film, formal/ non-formal, lectura imaginii, lecturi specifice, limbaje specifice.

ADRIAN GHICOV

Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, Republica Moldova

Lectura specifică a textului din perspectiva didactică a retelizării

comunicare

Valorificind didactic ideea unui nou tip de gândire umană, cea *în rețea*, care citește relațiile ce se stabilesc între entități, comunicarea urmărește să focalizeze atenția asupra unui domeniu nou în practica educațională de lectură și înțelegere a textului: *interpretarea tip rețea*. Textul este un macrosistem, care poate fi expandat sau scrutat prin adăugare și/sau excludere a unui anumit număr de semne. Acestea se unesc, prin grafuri textuale, în anumite noduri de idei și partajează un mesaj unic. Iată de ce principiul retelizării textuale devine o normă reglatoare, care presupune transpunerea grafică a unui text tip rețea, ca instrument de esențializare, concretizare, concentrare, restrângere a conținutului în favoarea rigorii și care facilitează înțelegerea textului de către elev.

Cu textul (acțiune), prin text (atitudine), ca răspuns la provocările textului (comportament) sînt componente dinamice ale strategiilor didactice prin care elevul percepe textul ca pe o lume fără odihnă și îl înțelege prin clădirea lui ca proces, prin gândirea lui ca valoare și prin simțirea lui ca esență. Astfel, se poate ajunge la coordonatele indispensabile *prototextului* ca finalitate valorică a educației textuale în liceu. **Cuvinte-cheie:** Text, Retelizare, Prototext, Graf textual, Nod ideatic.

GEORGETA GRIVEI

Școala Gimnazială Constantin Săvoiu, Tg. -Jiu

Nevoia de cultură și decodificarea sensurilor în operele lui Arghezi și Brâncuși

comunicare

Textul reiterează unele opinii referitoare la conceptele de „hermeneutică”, „interdisciplinaritate”, „artă”, „lectură”, „text”, „interpretare”, „creion” și „joc” pentru a demonstra necesitatea studierii lor din perspectiva mai multor discipline. Abordarea transdisciplinară a lecturii poate iniția, de cele mai multe ori, concepții, idei și reprezentări în spațiul înțelegerii unei opere. Astfel, îi vom antrena pe elevi în activități de cunoaștere prin descoperire, de evidențiere a propriei personalități, dar și a operei. Cercul hermeneutic va crea o atmosferă de libertate în care elevul se va descătușa de sinele său și se va integra în relații cu lumea înconjurătoare. Acesta nu constituie doar o formă, ci o esență prin care se cizează caracterul viitorului cetățean. **Cuvinte-cheie:** hermeneutică, lectură, transdisciplinaritate, portret, interpretare, text, simbol, operă de artă.

MONICA HALASZI

Colegiul Național Liviu Rebreanu, Bistrița

Cu ce se mănâncă textul multimodal

atelier

Atelierul are ca scop sensibilizarea profesorilor față de valențele textului multimodal și familiarizarea acestora cu particularitățile acestuia. Intenția atelierului este prin urmare aceea de a răspunde la întrebarea „Ce este textul multimodal?” și de a oferi câteva modele de abordare. **Cuvinte-cheie:** lectură/literație, text tipărit, text digital, document multimodal, nonformal.

CRISTINA HANDRU, CRINA BOȚAN

Liceul Teoretic Gelu Voievod, Gilău

Poveste fără sfârșit...

comunicare

În lumea copiilor (și a adulților uneori) totul începe cu o poveste, o aventură care este chiar propria experiență de viață. Lecturile fiecăruia construiesc pasaje ale acestui vast labirint, unele închizându-se brusc în fața noastră, altele pierzându-se în largi culoare spre necunoscut. Activitatea are drept scop dezvoltarea creativității elevilor, în contextul mai multor acte artistice. Fiind gândită dintr-o triplă perspectivă, aceasta oferă o deschidere spre arta scrierii creative, a lecturilor-puzzle și spre artele plastice. Elevii de gimnaziu vor fi astfel capabili să redacteze texte literare păstrând firul roșu fixat de la început, ca mai apoi să devină cititori model pentru cei mici, care se vor înfățișa în ipostaza ilustratorilor. Întregul demers didactic va răspunde la cel puțin două întrebări: „Ce pot face cu propriul text?” și „Ce pot face alții cu textul meu?”. **Cuvinte-cheie:** scriere creativă, lectură-puzzle, artă plastică, cititor model.

ANDRADA HORVATH, DANIELA PAP DUNCA, CARMINA MOLONFALEAN, MARIA ȚIPLEA

Școala Gimnazială Râșca, Școala Gimnazială Dej, Facultatea de Litere, Școala Gimnazială Dragomirești

Experimentarea unui opțional modular tematic: Fantasticul

poster

Modulele permit tinerilor să-și cultive „capacitățile lor de muncă individuală, personală, raționamente, judecăți, să comunice, să muncească în echipă și să-și asume responsabilitatea”. Ele oferă cunoștințe disciplinare sau interdisciplinare ale căror teme sunt alese de profesori, centralizate într-o listă în urma unui consens.

Pentru disciplina limba și literatura română învățarea pe module înseamnă a găsi mijloace noi de studiere a limbii și literaturii care să fie mai eficiente decât cele clasice. Învățământul modular se prezintă într-o primă variantă ca un sistem tripolar care pune în relație un elev cu un „savoir-donne” mediatizat de un profesor. **Cuvinte-cheie:** *modul, consens, diversitate.*

ELENA MARICICA HUIAN

Liceul Tehnologic Ovid Caledoni, Tecuci, Galați

Evenimente istorice în viziune literar-artistică

poster

Programa clasei a IX-a la limba și literatura română oferă profesorului o mai mare posibilitate de a alege textele pe care le propune elevilor spre studiu, comparativ cu celelalte programe școlare ale disciplinei. Urmărind evoluția actualelor generații, constat o îndepărtare din ce în ce mai mare de mândria de a aparține acestei țări. Prin textele ce le cuprind în planificare, pe lângă conceptele de teorie literară, urmăresc și dezvoltarea unor atitudini, trăiri legate de specificul național, de patriotism.

În lucrarea mea voi prezenta câteva idei de abordare la clasă a unor texte ce se încadrează în ideea enunțată mai sus. **Cuvinte-cheie:** *evenimente istorice, programa școlară, patriotism.*

ANCUȚA IONESCU

Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu, Cluj

Portrete și peisaje

poster

Vă propun o expoziție de fotografie de portrete și peisaje ale unui elev, Colegii le vor transpune în texte scrise de ei, fie în continuare, fie vor da replica. De asemenea pot apela și la citate din opere literare pentru a-și face mai expresive impresiile. **Cuvinte-cheie:** *fotografie, peisaj, portret, text scris.*

ANIELA MANCAȘ

Institutul de Științe ale Educației, Liceul Teoretic Vlahuță, București

Evoluții în lectura romanului – perspective ale receptării și perspective didactice (studiu de caz la gimnaziu)

comunicare

Lucrarea prezintă rezultatele unor proiecte interdisciplinare care vizează lecturi și relecturi critice ale mai multor romane de la varianta realistă „canonică”, *Baltagul* de M. Sadoveanu la altele mai puțin abordate la clasă, *Domnișoara Christina* de M. Eliade. Cercetarea s-a desfășurat între anii 2009-2016, iar prin activitățile propuse, prin sarcinile complexe dincolo de „litera manualului” sau a auxiliarului, am vizat dezvoltarea competențelor de interpretare personalizată a textelor epice și structurarea abilităților de redactare *cu sens*: de la problematica romanului la aspecte legate de cultura și experiența elevilor. Abordarea integrată prin proiect oferă totodată ocazii pentru dezvoltarea unei evaluări semnificative și deschideri pentru reflexivitate și metacogniție. **Cuvinte cheie:** *didactica lecturii, proiect integrat, reflexivitate și metacogniție.*

MARIANA MARIN

Institutul de Științe ale Educației, Chișinău Republica Moldova

Strategii de lectură pentru formarea vorbitorului cult de limbă română

comunicare și atelier

Cercetarea intenționează elaborarea unui repertoriu/ansamblu de modalități practice, de facilitare a înțelegerii și interpretării textului literar pentru elevi, oferind posibilitatea valorizării acestuia. Valorizarea constituie o acțiune de creare și comunicare a unei valori pe care textul literar n-a avut-o până la momentul acțiunii. Contextual, se reușește abordarea teoretico-metodologică a lecturii ca o dimensiune esențială a educației literar-artistice. Metodologic, se stabilesc reperele psihopedagogice și literar-artistice pentru receptarea textului literar. Perspectiva empatică privind mesajul textului condiționează valorificarea funcției educative a basmului ca specie a literaturii pentru copii. Valoarea practică o constituie modelarea didactică a valorizării conținutului textului literar prin intermediul metodei Cărțile lui Propp. În calitate de extindere, se profilează proiectarea curriculară a orelor opționale cu implementarea metodei Cărțile lui Propp. În procesul de receptare a textului literar, nivelul creativității elevilor este limitat de posibilitatea unei singure viziuni. Odată cu implementarea metodologiei cărților lui V. Propp vor deveni mai creativi, mai receptivi, vor deveni posesori valorizanți al actului lecturii. **Cuvinte-cheie:** *strategii de lectură, vorbitor cult, educație literar/artistică, valorizare, cărțile lui Propp.*

GABRIELA MEDAN

Școala Gimnazială Avram Iancu, Baia Mare

Lectură și imagine

comunicare

Lucrarea propune câteva strategii de abordare a textelor descriptive, într-un context mai larg decât cel al lecturii la clasă (vizite la muzeu, activități transdisciplinare, ateliere de scriere etc.), în încercarea de a-i ajuta pe elevi să înțeleagă mai bine rolul descrierii și modul în care poate fi ea receptată. **Cuvinte-cheie:** *descriere, imagine, construcție.*

ADA MILEA

actriță freelancer

Despre „muzica” unor texte

atelier

Ada Milea va comenta cum se naște muzica pentru un text și cum, uneori, melodia cheamă la ea textul.

MIRELA MIRON

Școala Gimnazială Pelaghia Roșu, Mărișel

Povești auzite, citite, scrise

poster

Tutorul ne plac poveștile, mai ales cele care conțin elemente de fabulos, dar copiilor le este cel mai ușor să le treacă pragul. Posterul își propune să înfățișeze trei modalități de relaționare a copiilor cu poveștile: atunci când le aud de la bunici, atunci când le citesc și atunci când le scriu, devenind ei înșiși creatori. Ca suport, proiectul „Autorul trăiește!”, proiect ce își propune să înlesnească întâlnirea elevilor cu autorii contemporani lor. **Cuvinte-cheie:** *poveste, autor, creator.*

LAVINIA MOLDOVAN

Liceul Tehnologic Constantin Cantacuzino, Băicoi, Prahova

Dramatizarea textelor – Un proiect contracronometru

comunicare

Lucrarea prezintă o modalitate atractivă și eficientă de a cultiva interesul pentru lectură și plăcerea de a citi în rândul elevilor. Inițial, am invitat elevi din fiecare clasă de gimnaziu să participe la un proiect și să aducă materiale reciclabile. Apoi, le-am propus ca în trei ore dintr-o sâmbătă să pregătească dramatizarea unui text din Caragiale, realizând, totodată, decorul, muzica, costumele și un film al pregătirilor. Au urmat dramatizările, desfășurate în fața celorlalți participanți la proiect. Am completat grilele de evaluare a jocului de rol și am desfășurat un focus-grup pentru a mă familiariza cu părerea elevilor despre lectura orientată către un scop „palpabil”. Rezultatele obținute au fost: lectura conștientă, atractivă a unui scriitor canonic, miza fiind realizarea unei dramatizări de succes, conștientizarea legăturii dintre folosirea limbajului în mod pozitiv și rezolvarea sarcinii de lucru și utilizarea creativă a materialelor reciclabile prin realizarea decorului, a costumelor și a instrumentelor muzicale. **Cuvinte cheie:** *dramatizare, abordare integrată, metacognitie, proiect.*

RAMONA-ELENA MOCANU

Colegiul Național Vasile Alecsandri, Bacău

Metamorfozele artei. Proiectul educațional „Aventuri în Bibliomisteria”

comunicare

Scopul derulării proiectului a fost de atragere a adolescenților în lumea cărții și de promovare a lecturii într-un mod atractiv pentru tineri, apelându-se la interdisciplinaritate, la cooperare și la mijloace moderne de lucru. Întrebarea de la care a pornit a fost dacă ficțiunea literară produce și inspiră conexiuni cu alte arte. Printre obiectivele proiectului derulat s-au numărat: transpunerea metaforei literare în metaforă vizuală, dezvoltarea spiritului de echipă și a imaginației, exersarea abilităților artistice și cultivarea gustului pentru frumos la adolescenți. Rezultatele obținute au constat mai ales în suporturi vizuale originale și în negocierea sensurilor textelor la nivelul grupurilor de tineri implicați. **Cuvinte-cheie:** *multimodal, intertextualitate, literație, creativitate, metamorfoză.*

ALINA-RODICA-ELENA MURARU

Școala Gimnazială Gheorghe Șincai, Florești, jud. Cluj

Răspunde cu tandrețe

poster

O promoție la ciocolată cu lapte alpin atrage atenția de pe rafturile din supermarket, dar și din reclame TV. Milka îi provoacă pe oameni la tandrețe. Ce spun liniile, culorile și cuvintele de pe ambalaj? Ce spun iconurile? Care sunt pericolele? Și nu în ultimul rând cum se conturează semantica tandreței? Cum se literează ea? Cartea codului secret și metrica ingredientelor sunt, alături de didascalii, delicii, dar și curiozități. Cine are nevoie de atâta efort persuasiv pentru a savura o ciocolată? **Cuvinte-cheie:** *reclamă, icon, tandrețe.*

SIMINA MARIA MOLDOVAN

Colegiul Național Pedagogic Gheorghe Lazăr, Cluj

Cuvântul scris sub semnul limbajului cinematografic

poster

Literatura este considerată una dintre cele mai complexe manifestări artistice, cu toate că utilizează, ca material, cuvântul scris. Ea stabilește o legătură aparte cu toate celelalte arte, iar cinematografia, într-o eră a tehnologiei, ocupă un loc privilegiat datorită ecranizărilor care au la bază opere literare valoroase. În programa de liceu, între

literatură și cinematografie se stabilește o relație particulară, iar competența specifică vizată este compararea limbajului cinematografic cu cel al textului scris, prin urmărirea unor conținuturi precum raportul imagine-text, particularitățile specifice celor două tipuri de limbaj – posibilitățile de prelucrare, materialul de expresie specific și impactul asupra publicului. În cadrul orelor de limba și literatura română, la clasa a X-a s-a urmărit relația dintre textul literar și producția cinematografică prin raportare la romanul lui Marin Preda *Morometii*, al cărui prim volum a fost ecranizat de Stere Gulea. Rezultatele analizei, realizată pe parcursul a două ore în care au fost discutate scene reprezentative din roman prin raportare la transpunerea lor în limbaj cinematografic, au evidențiat că textul literar ecranizat se încarcă de noi semnificații, stabilindu-se între cele două limbaje o relație de succesiune. **Cuvinte-cheie:** *literatură, cinematografie, cuvânt, imagine, succesiune.*

IOANA – ANGELA MUREȘAN T

Seminarul Teologic Ortodox, Cluj-

Tehnici hermeneutice primare: simbolul și imaginea. Ion și Morometii

poster

Tranziția dinspre *cuvânt* spre *imagine* este o realitate din ce în ce mai vizibilă în societatea potmodernă. Spiritul veacului dorește schimbarea cărții tipărite cu ecranul rece al televizorului, trecerea dinspre *cuvânt* spre *imagine*, de la logocentrism la iconocentrism.

Am ales ca reprezentare grafică, posterul. Cele două romane *Ion* și *Morometii* sunt construite din imagini grăitoare în evoluția și dezvoltarea personajelor. Scopul acestora este de a facilita accesul elevilor înspre lumea rurală a începutului de secol XX, străină multora dintre ei. Obiectivele sunt: familiarizarea cu personajele și indicii spațio-temporali specifici fiecărei opere în parte; contextualizarea fragmentului în operă.

Ca diseminare a rezultatelor activității la clasă, am observat o mare deschidere a elevilor spre lectură, apropierea acestora de personaje și chiar empatizarea cu ele. **Cuvinte cheie:** *cuvânt, imagine, poster, indicii spațio-temporali, reprezentare grafică.*

IOANA NANU

Școala Internațională Americană din București

Sistemul național de învățământ vs bacalaureatul internațional (IB) – lumi paralele

atelier

În România, școlile care sunt acreditate să performeze în sistemul bacalaureatului internațional (clasele I-XII) nu sunt multe. Aici, funcția profesorului este, pe lângă cea clasică, aceea de scriitor de curriculum. Conceperea unei unități folosind sculele pe care sistemul amintit de pune la îndemână este o provocare pentru orice profesor din sistemul de stat. Dar, pe măsură ce înțelegi filosofia IB, jocul generării programei de limba română devine din ce în ce mai interesant. Cum ar fi să predai textele autorilor cot la cot cu aceștia? Dar să produci, la finalul fiecărei specii studiate, o antologie cu creațiile elevilor? Dar să predai gramatică cam 1% din cât predai în sistemul de stat? **Cuvinte cheie:** *IB, curriculum, unitate.*

IULIANA NEACȘU

Școala Gimnazială nr. 1, Eforie Nord, Constanța

E-book vs. carte tipărită/

comunicare

De câțiva ani, auzim despre dispariția cărților pe hârtie, dar și de un viitor al e-book-ului. Cartea tipărită oferă cititorului o experiență unică, totuși, când pleci într-o călătorie, e mult mai ușor să îndeși în valiză un e-book, decât 2-3 cărți voluminoase. Citirea unei cărți în format electronic nu poate fi comparată cu mirosul unei cărți noi. Cât de simplu ar fi să putem înlocui acele ghiozdane grele, cărâte în spate, zilnic, de copiii mult prea mici pentru asemenea greutate, cu un e-book. Nu cred că într-un viitor foarte apropiat, cărțile tipărite vor fi înlocuite cu cele în format electronic. Cred însă că ele vor deveni o alternativă pentru marea majoritate a iubitorilor de lectură. **Cuvinte-cheie:** *e-book, carte, dispariție, electronic.*

MONICA ONOJESCU

Programul „Cercuri de lectură”

Ce este/cine are nevoie de „Consilierul de lectură”?

atelier

Vă propunem pentru discuție un termen și vă facem o triplă invitație: să citiți revista, să ne ajutați să o facem cât mai bună și să scrieți pentru ea.

Cuvinte-cheie: *consilier de lectură, Lecturiade, revistă, public țintă, așteptări și nevoi.*

MONICA ONOJESCU

Programul „Cercuri de lectură”

Despre proiecte extracurriculare și nu numai,,

atelier

Lecturiadele (profesorilor), începând din 2005, *Lecturiadele* (elevilor), începând cu 2009, *16 octombrie, ora 16, Mărțișoare/Cărțișoare, Povești călătore, Săptămâna Literației* (în 2011 și 2015), *Ei, cititorul, cărțile mele și ceilalți...*, *Pentameroniada, Scrisoare cu mărțișoare* etc. sunt astfel de proiecte prin care ne adresăm prin unele, profesorilor,

prin altele, elevilor. În sfârșit mai există o categorie prin care ne adresăm, deopotrivă, elevilor și profesorilor. Dincolo de diversitate, ce au toate în comun? Ne adresăm democratic tuturor elevilor și profesorilor, nu limităm numărul de participanți, nu stabilim ierarhii după criterii academice, în schimb, punem mare preț pe împărtășirea experiențelor, încurajăm voluntariatul și mentoratul, dăm mai departe cu entuziasm și bună dispoziție ce am dobândit, valorificăm rezultatele, încurajăm reflecția. „Jurnalele de bord” sunt cea mai bună dovadă. Parcă aud vă aud cum veți reacționa, nu, nu se poate în școala românească de azi!. Pentru a vă vindeca de scepticism vă invităm să promovați în școlile dvs. *altfel*, adică prin ateliere de scriere, în *Săptămâna altfel* concursul de scriere creativă, *Povești cu pricolici, vâlve, lupari și alte asemenea făpturi*. **Cuvinte-cheie:** *nonformal, proces, produs, holistic, rețea de cititori*.

RAMONA MIRELA PALADE-JITARU

Colegiul Național Vasile Alecsandri, Bacău

De la lectură, la realitate

poster

Scopul urmărit de acest proiect constă în dezvoltarea abilităților de viață ale elevilor de gimnaziu, obiectivele asumate referindu-se la producerea de sens și reacții emoționale conștiente, dintr-o perspectivă pluridisciplinară, pornind de la romanul *Împăratul Muștelor*, de W. Golding. Dezvoltarea imaginației, a curiozității și a discursului, dar și a abilităților de cercetare și a gustului pentru frumos sunt alte obiective conexe. Proiectul își propune să răspundă la întrebarea dacă literatura este o cale de a înțelege viața prin abordarea din șase direcții diferite a textului literar, corespunzând tot atâtor grupe de lucru: echipa literaților, echipa biologilor, echipa geografilor, echipa politicienilor, echipa cineaștilor, echipa psihologilor. Muncind în echipe, elevii se documentează asupra unor aspecte relevante pentru studiul de caz la care lucrează, folosind în acest sens întrebări de sprijin de pe fișe de lucru. Produsele finale sunt alese de fiecare echipă (prezentări PPT, planșe, benzi desenate), concluziile sunt împărtășite cu colegii care adresează întrebări. Fiecare echipă va ilustra diverse aspecte relevante pentru viață. Calitatea produselor și implicarea elevilor demonstrează succesul proiectului. **Cuvinte-cheie:** *literație, experiență, empatie, umanitate, conștiință*.

ALINA PAMFIL

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, UBB, Cluj

Falsul tratat de vânătoare ca tratat despre cuvânt și imagine plastică

comunicare

Prezentarea surprinde formele de co-prezență ale cuvântului și imaginii, așa cum apar ele în *Pseudo-Cynegeticos*. În primă secvență, discuția expune concluziile unei lecturi improprie, focalizate asupra corelațiilor fertile dintre verb și imaginea plastică, așa cum apar ele în *Falsul tratat...* (imaginea ca emblemă a conceptului, ca suport și catalizator al reflecției etc.). În a doua secvență, discuția circumscrie rolul pe care imaginile create de artele vizuale îl pot avea în discursul didactic sau, și mai precis, în orele consacrate asimilării de concepte și receptării de text literar (fixează sau nuanțează cunoștințele, potențează dialogul cu opera, prelungește reflecția etc.).

LIVIU PAPADIMA

Universitatea din București

Transmedialități: aceeași / altă poveste?

comunicare

„De ce să mai citesc cartea dacă am văzut filmul?” Întrebarea vă sună, cu siguranță, familiar.

Prin „transmedialități” înțeleg acele tentative asumate de „transpunere” a unui mesaj dintr-un mediu de expresie într-altul; în speță, dintr-un text într-un spectacol teatral, piesă muzicală, film, tablou etc. Perspectiva pe care o îmbrățișez, spre a privi aceste produse culturale hibride, este, în principal, naratologică. Întrebările pe care mi/vi le pun sunt:

În ce măsură astfel de transmedialități spun aceeași poveste, în forme diferite, sau o cu totul alta?

Ce beneficii putem avea, scrutând mai îndeaproape, împreună cu elevii noștri, astfel de produse culturale?

În ce paradigmă didactică ar putea fi ele situate?

STĂNUȚA NICOLETA POPA

Seminarul Teologic Ortodox, Cluj

Lectura utopiei. Locul ideal în Familia Adam de Michel Tournier

comunicare

Lucrarea pune în evidență modul în care lectura unui text literar scris contemporan actualizează imagini, simboluri, istorii consacrate, clasice, semne care contribuie la construirea mesajului și care conduc de la comprehensiune la interpretare. De asemenea, textul autorului francez propus spre lectură abordează o temă recurentă în literatura de astăzi, lumea ideală, care poate fi atât un spațiu de „nicăieri”, cât și un „non-loc”, asociat, însă, adesea cu Paradisul pre-adamic pierdut sau, uneori, cu o geografie mitică, în termenii lui Mircea Eliade, locul natal. Prin acest exemplu se pune în evidență felul în care se construiește abilitatea de a citi un text scris, tehnici hermeneutice aplicabile oricărui tip de discurs literar. **Cuvinte-cheie:** *lectură, imaginar, mitem, ideal, utopie*.

RAȚIU PETRU BOGDAN

Liceul Teoretic Bolyai Farkas, Tg-Mureș

Literatura (in)cadrată

poster

Vom prezenta un poster în care vom propune o democratizare a canonului în sensul abordării textului literar prin cadre cu benzi desenate; vom accentua ideea deschiderii spre imagine și mediatic. **Cuvinte cheie:** *canon, bandă desenată, imagine.*

MIRUNA RUNCAN

Facultatea de Teatru și Televiziune, UBB, Cluj

Lectura textului, lectura spectacolului

comunicare

Conferința va evidenția prin ce diferă hermeneutica textului dramatic de hermeneutica spectacolului de teatru și va evidenția importanța contactului direct al tinerilor cu teatrul viu, din sală. De asemenea, va sugera și propune cum se cultivă participarea la reprezentații, inclusiv însușirea cutumelor și practicilor spectatorului.

LIGIA SARIVAN, ANIELA MANCAȘ

Institutul de Științe ale Educației, București

Bucurii sintactice: Perspective în abordarea redactării și a lecturii

atelier

Atelierul prezintă modalități de contextualizare a sintaxei care transformă lecții livrate de gramatică în activități de comunicare și exerciții de reflexivitate asupra regularităților din domeniul limbii. Experiențele noastre arată că abordarea sintaxei în contextul explorării unor texte sau al unor situații de comunicare orală generate în clasă, stărnește motivația, curiozitatea și interesul pentru lectură și redactare cu sens. Dincolo de împărțirea în propoziții și descoperirea tipurilor de subordonate, sintaxa în slujba lecturii și gândirii critice poate contribui, fără efort, la dezvoltarea competențelor de comunicare într-un demers constructivist în care elevul descoperă regularitățile și semnificațiile. Cel mai adesea copiii se delectează în acest tip de abordare. **Cuvinte-cheie:** *lectură, redactare, model comunicativ funcțional, școala prietenoasă.*

CRISTINA SĂRĂCUȚ

Universitatea Babeș-Bolyai, Departamentul Didactica Științelor Socio-Umane

Text și ilustrație în cărțile pentru copii

comunicare

Relația dintre ilustrație și textul literar rămâne un subiect generos de cercetare, cu atât mai mult cu cât dezbaterile se poartă în domeniul literaturii pentru copii. Intenția mea în acest articol este să analizez modalitățile în care se construiește semnificația în cărțile ilustrate dedicate copiilor. Corpusul analizei mele îl constituie două ediții ale basmului Fraților Grimm, *Cenușăreasa* (una realizată în 1976 de către Livia Rusz și publicată la editura Ion Creangă și una în 2009 de către N. Ustinov, apărută la editura Litera Internațional.). Întrebarea majoră a studiului se concentrează asupra existenței unei duble semnificații, una dezvoltată prin discursul vizual, iar alta prin cel verbal. Concluziile studiului pun în evidență faptul că ambele ediții construiesc un raport lipsit de ironie între seria de ilustrații și textul literar, a cărui consecință principală este sugerarea unei semnificații omogene. **Cuvinte-cheie:** *ilustrație, literatură pentru copii, basm grafic, text literar.*

FLORENTINA SĂMIHĂIAN

Facultatea de Litere, București

Un nou curriculum ar trebui să aducă o nouă viziune asupra domeniului lecturii

comunicare

Pomind de la tema simpozionului, autoarea încearcă să răspundă la următoarea întrebare: cum ar trebui să fie reconfigurat, în noile programe ale disciplinei limba și literatura română, domeniul lecturii, pentru a construi mai eficient competențele și valorile elevilor de astăzi? Scopul lucrării ar fi să ofere sugestii sau puncte de reflecție celor care vor concepe noile programe ale disciplinei în ceea ce privește câteva aspecte considerate relevante pentru diversificarea suporturilor folosite în lectură și a hermeneuticilor aplicate la clasă. Printre acestea se numără: finalitățile disciplinei, largirea competenței de lectură, repere pentru dezvoltarea progresivă a competențelor, criteriile de structurare a conținuturilor, tipuri de texte, suporturi, abordări.

Cuvinte-cheie: *curriculum, domeniul lecturii, largirea competenței de lectură, noi suporturi, noi abordări.*

GEORGETA STANCIU

Liceul Tehnologic Agricol Smeeni, Buzău

Analfabetismul funcțional în rândul elevilor

comunicare

Intervenția mea are în vedere experiența personală de la catedră, practicând în medii sociale defavorizate.

Am constatat discrepanța din ce în ce mai profundă dintre elevi ce aparțin unei comunități școlare ce beneficiază de aceleași programe, obiective educaționale. Doresc să evidențiez bunele practici și rezultatele la care am ajuns.

Cuvinte-cheie: *citesc, nu înțeleg, nu pot să reproducă, nu pot opera suficient, nu dețin competențe de bază, alfabetizare funcțională.*

ANDREEA ELEONORA STETIU

Liceul Teoretic Eugen Pora, Cluj

Dezvoltarea gândirii critice prin intermediul textelor literare

comunicare

Scopul: Dezvoltarea gândirii critice prin intermediul textelor ce prezintă interes pentru elevii de clasa a III-a.
Obiective: - stimularea gustului pentru lectură; dezvoltarea competențelor de lectură; citirea unui număr cât mai mare de texte cu aceeași tematică-nucleu; aprecierea personajelor pozitive și faptele lor; elevii vor învăța să critice personajele negative și comportamentul acestora, să facă analogii, să emită ipoteze, să compare de personaje sau fapte, reflectând asupra evenimentelor descrise; ascultarea opiniilor celorlalți fără a emite judecăți asupra persoanelor; capacitatea de a pune întrebări stimulative.
Întrebarea la care se răspunde: Cum poate fi folosită lecția de lectură pentru a dezvolta *gândirea critică*?
Rezultate: Elevii au fost motivați în parcurgerea textelor, mai ales pentru faptul ca textele au fost însoțite de imagini, care le-a stimulat curiozitatea de a citi. Pe parcursul lecțiilor s-au dovedit a fi buni cititori și le-a făcut plăcere să argumenteze propriile păreri și să analizeze textul din mai multe puncte de vedere.
Concluzii: *Gândirea critică* este avantajată atunci când elevii sunt puși să poarte conversații pe baza subiectului unui text citit, să *aducă argumente* care să le *sustină punctul de vedere*, să își *motiveze opiniile*, să *descopere singuri* fapte, consecințe, întâmplări care au legătură cu textul citit. **Cuvinte-cheie:** *motivare, ilustrație, reflecție, gândire critică.*

CARMEN STOIAN, ACHIM STOIAN

Liceul Tehnologic de Construcții și Arhitectură Carol I, Colegiul Național Octavian Goga

Un Sibiu pentru fiecare

comunicare

Cum poți converti conținuturile programei de clasa a IX-a precum: rezumatul, descrierea, referatul, relatarea unei experiențe personale, prezentarea de carte etc. în activități interesante, adaptate la realitățile locale, istorice sau contemporane, devenind achiziții eficiente?

O cale e dezvoltarea unor exerciții elaborate potrivit profilului clasei/ școlii/ localității, în care să aplice conceptele necesare.

Ca o strategie de realizare, mai întâi, elevii sunt învățați să descrie străzi, case, detalii (arhitectonice, plastice, tehnice...), apoi portrete reale sau imaginare, ulterior să contureze biografii posibile, (pornind de la cuvinte date), destine pe care să le contextualizeze istoric, spațial (în geografia localității proprii), stilistic (artistic).

Pentru noi, Sibiu oferă personalități (științifice, artistice, politice), născute sau afirmate aici, care pot ridica exercițiile anterioare la un alt nivel de cunoaștere a istoriei culturale a orașului, de înțelegere a mecanismelor care facilitează multiculturalitatea. Profilurile figurilor din trecut reușesc să depășească adeseori imaginația elevilor, invitându-i astfel la cunoaștere de sine, la confruntarea cu propriile limite, oferindu-le, într-un prezent deabusolat, modele. **Cuvinte-cheie:** *conținuturi, exerciții, istorie culturală, multiculturalitate.*

MARILENA ȘERBAN

Școala Gimnazială Avenor, București

Povești de pe strada mea

comunicare

Ce povești spun străzile noastre? Proiectul transdisciplinar a urmărit descoperirea mediului apropiat, dar și a poveștilor ascunse sub aparenta monotonie a străzilor pe care locuim, perspectivele reunite fiind cea științifică (geografică) și cea literară (narativă). Elevii din clasa a V-a au realizat planul străzii și s-au documentat cu privire la istoria ei, apoi au folosit informațiile pentru a scrie texte narrative. Concluzia lor a fost: „Am descoperit câte lucruri se întâmplă pe strada mea și cum să pun pe foaie frumos ceea ce văd și aud”. **Cuvinte-cheie:** *transdisciplinar, stradă, text narativ.*

CLAUDIA-ALINA ȘUFANĂ, ARIADNA ICHIM-TEREU-POP

Școala Gimnazială Liviu Rebreanu, CRDEII, Cluj

Cinci pâini și cele șapte daruri ale omului

poster

Scopul: descoperirea și valorificarea unor noi tehnici de abordare a lecturii în funcție de tipul de inteligență predominant

Obiectivele: parcurgerea lecturii textului *Cinci pâini* de Ion Creangă într-un timp determinat, specific structurii psihice a fiecărui elev; posibilitatea de a aborda un subiect în funcție de cunoștințele asimilate anterior în mai multe modalități; valorificarea și maximizarea propriului potențial de învățare a fiecărui elev.

Întrebarea la care răspunde: Cum valorificăm aptitudinile diferite ale elevilor în receptarea lecturii?

Concluzii: Fiecare copil are o inteligență predominantă. Conform cu teoria inteligențelor multiple există o diversitate de abordări intrinseci și talente pe care un elev le folosește pentru a percepe, înțelege și a-și forma o imagine asupra lumii, cu alte cuvinte, mai multe tipuri diferite de inteligență. Așadar, fiecare copil are o inteligență diferită sau diferite combinații ale acestora, care îi influențează modul de a învăța, de a recepta un text. **Cuvinte-cheie:** *lectură, interdisciplinaritate, spectacol, ilustrație, inteligență.*

ANDREEA TÂRZIU-GAL

Liceul de Arte Corneliu Baba, Bistrița

Da-Fo-Po-grafie

comunicare

Ceea ce simțim modifică profund relația cu noi înșine și cu ceilalți, modelează felul în care SUNTEM în lume. *A simți* este primul pas (mic, dar colorat) spre înțelegere. Poezia, prin definiție, înseamnă a transmite, a sugera trăiri. E foarte

important pentru elevii clasei a VIII-a (și pentru elevi, în general) să înțeleagă acest lucru, astfel că expoziția de fotografie *New Energy* a lui Mircea Albuțiu a fost prilej pentru un asemenea demers. O expoziție cu fotografii alb-negru despre dans, dansatori, scenă, trăire. Dansul, fotografia, poezia – toate sunt forme speciale de scriere: scriere cu gest, scriere cu lumină și scriere cu trăire/sentimente. Da – Fo – Po – grafie. Scopul demersului a fost familiarizarea elevilor cu poezia și evidențierea legăturilor dintre aceasta și celelalte arte, în acest caz – fotografie/imagie artistică și dans. Astfel, pornind de la „concretul” imaginii (suportul vizual, ceea ce se vede), elevii au fost puși în situația de a-și exprima trăirile, impresiile imediate, de a da viață poveștilor surprinse de imaginile fotografice și, apoi, odată aflați în fața poeziei, au înțeles că A SIMȚI este cheia intrării în această lume. **Cuvinte-cheie:** poezie, fotografie, dans, trăire, a simți, a înțelege

CONSTANTIN VICĂ

Facultatea de Filosofie, Centrul de Cercetare în Etică Aplicată, Universitatea din București

Există lectură și literatură după internet?

comunicare

Literatura școlară nu-și găsește locul printre tentațiile lumii digitale. Înconjurați de ustensile electronice, orientate aproape exclusiv către escapism și distragerea atenției, elevii și profesorii duc o luptă pentru salvarea lecturii. Încercarea mea va fi de a arăta cum lectura textelor școlare poate deveni centrală în această economie digitală a atenției.

Voi începe prin a prezenta un mod de persuasiune și atracție către lectura textelor canonice: „gamification” – transformarea lecturii într-o provocare ludică, ca într-un joc video. Mai departe, voi propune o serie de inovații socio-tehnice care să genereze o abordare diferită a literaturii școlare: o aplicație de mobil, o platformă hipertextuală online, transformarea textelor în narațiuni interactive și relația dublă dintre realitate virtuală și realitate augmentată în aventura lecturii.

Ultima parte a prezentării va conține o serie de instrumente care să facă mai ușoară înțelegerea textelor studiate. Voi discuta ultimele cercetări în cercetarea umanistă digitală („digital humanities”), modul în care literatura se poate servi de meme online și, mai ales, cum remixul textelor în hipermedia/transmedia va deschide elevii către experiment și creativitatea contemporană.

MIHAELA VOICU

Școala Gimnazială nr. 13, Ploiești, Prahova

Povestea dinozaurilor: Parcursuri de lectură și de învățare pentru elevi în risc de abandon școlar

poster

Cum pot fi sprijiniți elevii în risc de abandon să citească? Având în vedere că lectura reprezintă cheia pentru achiziții într-o varietate de contexte, ca profesor încerc să ofer elevilor rromi texte care să le stimuleze curiozitatea și imaginația nu doar în codul verbal, dar și vizual, kinestezic și muzical. Posterul prezintă o experiență de învățare la clasa a III-a care începe cu ascultarea activă a unei povești despre niște pui de dinozaur și continuă cu aprofundarea textului prin lectură cu creionul în mână. Reacțiile verbale la textul citit sunt completate expresiv cu realizarea personajelor dinozauri prin colaj, pe suportul unei jumătăți de farfurie de carton. Post-lectura a presupus și vizionarea „Cântecului dinozaurilor” pe youtube, care a fost interpretat vocal și prin mișcare. Acest tip de abordare integrată, adecvat curiozității copiilor, îi atrage la școală și spre învățare, în ciuda mediului socio-economic precar din care provin. **Cuvinte-cheie:** lectură activă, integrare, participare, elevi în risc de abandon.

TITIANA ZLĂTIOR, LUMINIȚA MEDEȘAN

Colegiul Național George Coșbuc, Cluj

Despe perle și vocația hermeneutică. Rolul ekphrasis-ului în predarea literaturii

comunicare

Lucrarea prezintă una dintre metodele de interrelaționare în planul artelor și, implicit, de hermeneutică a unui text prin oglindirea sensurilor sale profunde într-o formă artistică diferită, în speță, literatura, pictura și filmul. Denumită ekphrasis, această formă de intertextualitate este cunoscută încă din antichitate. Ca abordare metodică, ekphrasis-ul favorizează, prin suprapunerea unor hermenutici complexe, înțelegerea textului literar într-o altă lumină. **Cuvinte-cheie:** renașterea flamandă, Vermeer, Delft, intertextualitate, ekphrasis.